

Ensuring stable funding for investment programs - diversified sources of income, stable funding, improved efficiency and increased passenger numbers are the four pillars of supporting the financial sustainability of the sector and helping to reduce its dependence on subsidies. The demand for public transport services is constantly growing and will continue to grow in most countries of the world, which is explained by urbanization processes, rising energy prices, and environmental factors. Moreover, the need for such services will change upward with changes in social habits, lifestyles, etc.

And in the end, it should be said that in some large European cities, they plan to introduce free public transport from 2035. How realistic is the idea of free transport in developing countries: time will tell. In world practice, there are both free travel on public transport (Estonia introduced it in 2018, Luxembourg in February 2020) and a “user pays” mechanism for private cars (for example, in London there is a paid entrance to the central part of the city). Luxembourg became the first country with free public transport. This is an interesting topic that requires deep study in the present and future.

ЗАСІБ ВИРІШЕННЯ ДРУГОЇ ГЛОБАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ЯК ДРАЙВЕР

*Бабайлов В.К., к.е.н., доцент,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

В економічній літературі відмічається, що «Комп'ютерний термін «драйвер» визначається, як керуюча програма, що зв'язує інші програми і сервіси з операційною системою, тобто з чимось більш високо і складно організованим. За аналогією, драйвери економічного зростання — сукупність механізмів, які вловлюють попит, каталізують імпульси, що йдуть від нього, включають на відповідному етапі різні активи (матеріальні, фінансові, інформаційні, трудові) в русло руху, змінюють економічну ситуацію в країні. Основна функція драйвера — формування системи вертикальних і горизонтальних зв'язків, що уловлюють і поширюють імпульси, що йдуть від точок зростання на окремих ринках» [1].

Автор даної доповіді вважає, що драйвер більш широке поняття і явище. Драйвером може служити якась новітність, нова ідея, новий показник, нова методика тощо, які можуть мати загальну цінність, цінність для використання всього людства.

Метою даній доповіді стало звернення уваги на драйвер у формі показника, засобу вирішення *другої* глобальної проблеми економіки, який може бути використаний як приклад для вирішення будь-яких проблем усієї світової економіки.

Друга глобальна проблема економіки — це проблема відокремлення економіки з визначенням її основних понять. Вона вирішувалася в епоху

Античності, перш за все у Давньої Греції. Ознайомлення із засобом її вирішення, як прикладом драйверу, й стало *метою* даної доповіді.

Найважливіший внесок у розробку засобу вирішення другої глобальної проблеми економіки зробили саме греки Ксенофонт і Аристотель. Фактично нові ідеї, засоби вирішення економічних проблем Смітом, Рікардо, Марксом і іншими видатними економістами – результат засвоєння драйверів Ксенофонта і Аристотеля.

Саме Ксенофонт (430-355 до н. е.) вперше запропонував термін «Економікос». Але сенс цього терміну зовсім не співпадає, не тотожний сучасному розумінню економіки як організацію вартості. Справа в тому, що він визначав поняття «Економікос», як організацію *усієї господарської* діяльності як єдиного цілого, тобто, як і раніше у доантичну епоху. Тому не випадкове, що він і не вводить поняття «вартість».

Однак, як показав подальший розвиток подій, введення лише цього одного нового терміну надало такий значний імпульс дослідженням господарської діяльності, який фактично привів до початку нового етапу в її розвитку. Й все ж таки Ксенофонт зробив тільки постановку (але не вирішення) нової проблеми, проблеми глобального масштабу – другої глобальної проблеми економіки. Але, як показує практика, саме навіть тільки постановка проблеми є вже важливішим кроком у русі досягнення нового знання.

Перший крок на шляху вирішення другої глобальної проблеми економіки зробив саме Аристотель (384-322 до н.е.). Він, на відміну від Ксенофонта, вперше із усієї господарської діяльності як єдиного цілого відділяє тільки організацією особливого явища і поняття «вартість». Фактично зі цього моменту замінюється й термін «Економікос» Ксенофонта на сучасний термін «Економіка» як організація вартості. Він вводить й такі види вартості, як потребницька і мінова. Як відмічається у літературі він виключно близько підходить до їх розуміння, однак не до кінця. Потребницьку вартість він розуміє як вартість, яка повністю споживається тільки у нутрі натурального господарства; а в основі мінової вартості лежить щось рівне, але не доходить до того, що це рівні витрати праці [2].

Існує й ще одна важливіша відмінність думок Аристотеля і Ксенофонта: саму організацію вартості Аристотель поділяє на дві різних частини: власне економіку і хрематистику (організацію хреми). Економікою він визначає тільки моральну організацію вартості, а хрематистику – як аморальну.

Він також вперше звернув увагу й на те, що будь-яка вартість проявляється ще у двох формах: грошової (Г) і товарної (Т), причому в їх перетворенні одна в одну. Тобто, він вперше вводить нове і найважливіше економічне поняття «капітал».

Висновки:

– Проведений аналіз свідчить про те, що поняття і явище «драйвер» існувало ще у давню давнину, але не існував відповідний термін для його визначення.

– По-друге, не було й необхідної уваги до цього явища аж до останніх років; це прирікало до повторення відкриттів, які вже були зроблені у минулих епохах.

– Тому існує актуальна потреба в подальшому аналізі, дослідженні, визначенні різних аспектів цього явища.

Література:

1. Про драйвери зростання. URL: <https://day.kyiv.ua/blog/suspilstvo/pro-drayvery-zrostannya>.

2. Економічні ідеї грецьких античних мислителів. Аристотель „Політика”. URL: <https://referatss.com.ua/work/ekonomichni-idei-greckih-antichnih-misliteliv-aristotel-politika/>

ЗАСІБ ВИРІШЕННЯ ПЕРШОЇ ГЛОБАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ЯК ДРАЙВЕР

*Бабайлов В.К., к.е.н., доцент,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Перша глобальна проблема, строго кажучи, була проблема не тільки економіки – у той час ще не було ні терміну, ні поняття «економіка». Це була проблема організації *господарської діяльності як єдиного цілого*, без розподілу на економіку, інженерію, адміністрацію і виробництво. Вона була притаманна для всіх провідних країн того часу: Стародавнього Єгипту, Вавилону, Китаю і Індії [1,2]. При цьому ураховуються й соціальні аспекти господарської діяльності: виправдовується рабство, встановлюється ієрархія соціумів тощо.

Метою доповіді й стало визначити загальний засіб вирішення першої глобальної проблеми економіки у всіх провідних стародавніх країнах.

Для вирішення цієї проблеми вже у Стародавньому Єгипті формувалося уявлення про *власність, рабство, товарно-грошові* відносини й одночасно про *ремісництво, землеробство* тощо [1,2]. У Стародавньому Єгипті здійснювався ретельний *облік* трудових та матеріальних ресурсів. Тому періодично проводилися *переписи* населення з урахуванням вікових та професійних особливостей, складалися земельні кадастри, враховувалися худоба та інші матеріальні ресурси.

Про економічне мислення Стародавнього Єгипту можна дізнатися у таких творах того часу, як «Повчання гераклеопольського царя своєму синові Мерикару», «проречення Іпусер», «Пророцтво Неферти», «Повчання Ахтоя, сина Дуауфа, своєму синові Пиопи», різні адміністративно-господарські та юридичні документи. У цих творах всіляко обстоюється ідея централізму, єдності давньоєгипетської держави.

Вирішення першої глобальної проблеми Стародавнього Вавилону і Стародавнього Єгипту мають значну схожість. Найбільш значним пам'ятником господарської діяльності вавилонського царства є закони царя Хаммурапі про